

Asia: VN/7901/2024

Hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmämietintö kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

1. Laki kuolinpesän palvelualustasta

Lausuntonne:

Pyydettynä lausuntona Hallituksen esityksen muotoon laaditusta työryhmämietinnöstä kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuolinpesän palvelualustasta ja laki kuolinpesän osakasrekisteristä. Metsäteollisuus ry näkee perusteltuina, että lait kuolinpesän palvelualustasta ja kuolinpesän osakasrekisteristä säädetään.

1. Laki kuolinpesän palvelualustasta

Metsäteollisuus ry pitää ehdotusta kuolinpesän palvelualustasta perusteltuna. Palvelualusta mahdollistaa kuolinpesän käyttämään laissa säädettyjä sähköisiä palveluja. Lakiehdotuksen sisältö vastaa tavoitetta sujuvoittaa läheisen kuolemaan liittyvien asioiden hoitamista.

Lain 1 pykälän 2 momentissa ehdotettu asiakirjojen säilytyspalvelu ja sähköisen asioinnin palvelu kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain mukaiseen kuolinpesän osakasrekisteriin helpottavat kuolinpesän jäseniä hoitamaan pesän asioita. Erityisesti säilytyspalvelu, mikäli se sisältäisi kuolinpesän tärkeimmät asiakirjat kuten perunkirjoituksen ja kuolinpesän jäsenten yhteystiedot, helpottaisi metsäteollisuusyritysten asiointia kuolinpesien kanssa.

Näyttää kuitenkin siltä, että metsäteollisuusyrityksille kuolinpesän palvelualustan hyödyt eivät kuitenkaan konkretisoidu. Haasteet johtuvat lakiin kuolinpesän osakasrekisteristä ehdotettavista säädöksistä.

Suurimpana ongelmana on kuolinpesän osakasrekisteriin tallennettavien tietojen luovutus ja muiden kuin kuolinpesän yhteyshenkilön yhteystietojen poistaminen rekisteristä perunkirjoituksen jälkeen.

2.1 Osakastietojen muodostaminen (4 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen muodostaminen)

Lausuntonne:

2.1 Osakastietojen muodostaminen (4 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen muodostaminen)

Metsäteollisuus ry näkee tärkeänä ja tarkoituksenmukaisena, että kuolinpesän osakasrekisterin perustiedot pystytään muodostamaan mahdollisimman automaattisesti ja sujuvasti. Lisäksi on tärkeää, että kuolinpesän osakkaat saadaan mahdollisimman sujuvasti selville.

Lain 2 pykälässä säädetään rekisterin käyttötarkoituksesta. Pykälän mukaan kuolinpesän osakasrekisterin tarkoituksena olisi varmistaa kuolinpesän henkilöpiiriä koskevan ajantasaisen tiedon saatavuus osakkaiden ja kolmansien etujen ja oikeuksien turvaamista sekä viranomaistoimintaa varten.

Kuolinpesien ajantasaisen tiedon varmistaminen sujuvoittaa kuolinpesien sisäisten asioiden hoitamista. Kun kuolinpesän tiedot ovat ajan tasalla myös asiointi kuolinpesän kanssa voisi olla sujuvampaa. Haastetta tulee kuitenkin aiheuttamaan muiden kuin kuolinpesän yhteyshenkilön yhteystietojen puuttuminen osakasrekisteristä.

2.2 Rekisterin tietosisältö (5 §)

Lausuntonne:

2.2 Rekisterin tietosisältö (5 §)

Kuolinpesän osakasrekisteriin ehdotetut tallennettavat tiedot ovat riittävät. Yhteystietojen osalta voisi olla syytä harkita myös sähköpostiosoitteen sisällyttämistä rekisterin tietosisältöön.

2.3 Kuolinpesän ilmoittajan ja yhteyshenkilön vastuut ja velvollisuudet (8, 9 ja 15 §)

Lausuntonne:

-

2.4 Osakasrekisterin tietojen vakuuttaminen oikeaksi (11 ja 12 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Osakasluettelon oikeaksi vakuuttaminen ennen ja jälkeen perunkirjoituksen)

Lausuntonne:

-

2.5 Osakasrekisterin tietojen julkinen luotettavuus (14 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin julkinen luotettavuus vakituisesti ulkomaille muuttaneiden osalta)

Lausuntonne:

-

2.6 Tietojen päivittäminen, säilyttäminen ja poistaminen (16 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen pysyvä säilyttäminen)

Lausuntonne:

-

2.7 Tietojen luovuttamisen edellytykset (17-32 §)

Lausuntonne:

2.7 Tietojen luovuttamisen edellytykset (17–32 §)

Metsäteollisuus ry pitää erityisen perusteltuna ja tärkeänä, että tieto kuolinpesän yhteyshenkilöstä on kaikkien saatavissa ja käytettävissä ilman perusteluja. Tämä voi sujuvoittaa Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten asiointia kuolinpesän kanssa.

Tietojen luovuttamiseen liittyvät pykälät uhkaavat kumota monelta osin lakiehdotuksen mahdolliset hyödyt metsäteollisuusyrityksille. Suurin syy tähän on siinä, että kuolinpesän osakasrekisteriin tallennettavia tietoja (5§) ei pykälän 17 mukaan saa luovuttaa asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin sen jälkeen, kun rekisteriin on merkitty, että perukirja on toimitettu perintökaaren 20 luvun 8 §:ssä tarkoitettulle viranomaiselle.

Lakiesityksen mukaan kuolinpesän muiden osakkaiden kuin kuolinpesän yhteyshenkilön yhteystietoja säilytettäisiin osakasrekisterissä vain perunkirjoitukseen saakka. Metsäteollisuusyritykset tarvitsevat kuolinpesän osakkaiden ajan tasalla olevia yhteystietoja kuolinpesän kanssa asioimiseen usein vasta perunkirjoituksen jälkeen, kun kuolinpesän viralliset osakkaat on selvitetty.

Metsäteollisuusyrityksillä on monenlaista asiointia kuolinpesän kanssa. Näitä tilanteita voivat olla vainajan kuolemaa edeltäneet puukaupat, johon sisältyy vielä hoitamattomia asioita tai metsänhoito- tai hakkuusopimus metsäteollisuusyrityksen kanssa. Lisäksi asiointi voi koskea kuolinpesän naapurikiinteistöä esimerkiksi tilanteessa, jossa kuolinpesän kiinteistön läpi pitäisi päästä kulkemaan naapurikiinteistölle. Esimerkkitalanteissa tarvitaan kaikkien kuolinpesän jäsenten yksimielinen suostumus. Jos yhteystietoja ei ole saatavilla, kuten asianlaita nykyään usein on, kuolinpesän kanssa asioiminen käy usein mahdottomaksi. Tämä tilanne ei nykyisellä lakiuudistuksella näytä saavan helpotusta.

2.8 Muut huomiot

Lausuntonne:

2.8 Muut huomiot

Esityksessä ehdotettavat lait kuolinpesän palvelualustasta ja kuolinpesän osakasrekisteristä eivät sujuvoita tilannetta, jossa kuolinpesän kanssa asioivien on saatava yhteys kaikkiin kuolinpesän osakkaisiin. Metsäteollisuus ry:n lausunnossa edellä on nostettu esimerkkejä tilanteista, joissa metsäteollisuusyritykset asioivat kuolinpesän kanssa. Kuolinpesistä aiheutuvat ongelmat voivat ulottua myös kuolinpesän naapurikiinteistön kanssa asiointiin.

Yhteystietojen luovutuksen rajoituksia tulisi korjata lakiehdotuksessa. Näiden korjausten tekeminen edellyttäisi muutoksia mahdollisesti yleiseen tietosuojasetukseen (GDPR) ja sitä täsmentävään tietosuojalakiin. Muutokset ovat niin merkittäviä, että samalla tulisikin valmistautua tekemään muutoksia myös kuolinpesien asiointin sujuvoittamiseksi laajemmin. Näitä keinoja ovat esimerkiksi automaattisen selvennyslainhuudon ja kuolinpesien enemmistö päätöksen mahdollistaminen ja määrääjän asettaminen kuolinpesän purkamiselle.

3.1 Perintöveroilmoitus ja perukirja (25, 28, 29, 29 a §)

Lausuntonne:

-

3.2 Esitiedot (26 §)

Lausuntonne:

-

3.3 Muistiinpanot (28 b §)

Lausuntonne:

-

3.4 Muita ehdotuksia

Lausuntonne:

-

4. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

5. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 1 ja 13 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

6. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

7. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Lausuntonne:

-

8. Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Lausuntonne:

-

9. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan annetun lain muuttamisesta

Lausuntonne:

-

10. Pääasialliset vaikutukset

Lausuntonne vaikutusten arviointeihin:

-

11. Muut huomiot

Lausuntonne työryhmämietinnön muihin osioihin:

-

12. Yleiset huomiot työryhmämietinnöstä

Yleiset huomionne työryhmämietinnöstä:

-

Tanhuanpää Krista
Metsäteollisuus ry